

Še vedno na pol poti

»Deželni odbor in večina potrjujejo obvezo, da si bosta prizadevala za globalno zaščito slovenske narodne manjšine s pomočjo primernih ukrepov, tako zakonodajnih kot upravnih, na vseh ravneh, in sicer na vsedržavni, deželni in krajevni ravni. Ti ukrepi naj zagotovijo izvajanje človekovih, civilnih in demokratičnih pravic, ki so priznane manjšini, in naj učinkovito zaščitijo njene etnične in kulturne značilnosti.«

»Ob strogem spoštovanju načela, ki ga določa 3. člen posebnega statuta, namerava dežela, glede na svoje pristojnosti, priznavati in jamčiti svobodno izpovedovanje zavesti in etničnih zahtev, kolikor se pojavljajo, na celotnem ozemlju Furlanije - Julijske krajine.«

Tako se dobesedno glasi poglavje o slovenski narodni manjšini, ki ga je ta teden v deželnem svetu prebral ponovno izvoljeni predsednik deželnega odbora, odvetnik Comelli.

Ce natančneje proučimo vsebino njegovih izjav, ugotovimo predvsem dve: najprej obvezo, da se bosta deželna vlada in večina zavzemali za globalno zaščito slovenske narodne manjšine, in nato pripombo ter pojasnilo, da gre pri obravnavanju manjšinske problematike za celotno ozemlje Furlanije - Julijske krajine.

Načelno stališče nove deželne vlade in obnovljene levosredinske večine do vprašanja slovenske narodne skupnosti nas navdaja z mešanimi občutki. Očitno je namreč, da vladajoča večina še vedno dela razlike med Slovenci, ki živijo na ozemlju italijanske republike, in sicer med tistimi, katerih narodne pravice so izven vsake razprave in jih je treba zato zaščititi s primernimi ukrepi, in med tistimi, katerih narodne pravice se bodo upoštevale, le kolikor bodo sami tako zahtevali. To v bistvu pomeni, da bo italijanska večina še dalje pasivna do problematike Slovencev v videmski pokrajini (Beneški Sloveniji, Režiji in Kanalski dolini), ki bodo sicer lahko svobodno izpovedovali svojo narodno zavest, in jih deželna uprava ne bo pri tem ovirala.

Priznavamo sicer, da je to korak naprej, a menimo, da smo še daleč od edino pravilnega in pravičnega stališča, po katerem je treba pripadnikom manjšine zagotoviti enako ravnanje, ne glede na področje, na katerem živijo in ne glede na stopnjo njihove narodne zavesti. Očitno je, da tudi nova deželna vlada in nova večinska koalicija nista mogli ali hoteli pokazati zadostne mere poguma in sta dejansko obtičali na pol poti.

Nova Morova vlada

Italija ima po dolgi krizi novo vlado. Rumorjeva vlada je odstopila 3. oktobra in v soboto je predsednik republike Leone podpisal odloke, s katerimi sprejema odstop Rumorjeve vlade, imenuje za novega ministrskega predsednika Alda Mora ter potrjuje seznam novih ministrov, katerega je predložil novi ministrski predsednik.

Moro je napovedal, da se bo nova vlada predstavila poslanski zbornici 2. decembra. Podpredsednik nove vlade je republikanski tajnik La Malfa. Zunanje ministrstvo je prevzel dosedanji ministrski predsednik Rumor, notranji minister je Luigi Gui in zakladni minister je ostal Emilio Colombo. V prosvetnem ministrstvu je dalje Malfatti, medtem ko je Andreotti postal minister za državni proračun in južne pokrajine. Novi obrambni minister je Arnaldo Forlani. Donat Cattin je postal minister za industrijo, trgovino in obrtništvo.

Razne stranke so dale izjavo o zaključku vladne krize ter Morovem programu. Tajnik Krščanske demokracije Fanfani je izjavil, da bo stranka polno in lojalno podpirala Mora, da bo nova sredinsko levičarska vlada lahko premagala hude težave, ki zdaj bremenijo italijansko gospodarstvo.

Izvršni odbor italijanske socialistične stranke je poudaril, da je Morov najboljši možni program ter ga bodo socialisti zaradi tega podprli. Komunisti so sporočili, da bodo vodili demokratično opozicijo proti Morovi dvostrankarski vladi demokristjanov in republikancev. Liberalci pa so povedali, da bodo zavzeli dokončno stališče, ko bo Moro prebral svoj program v parlamentu.

Republikanski tajnik La Malfa je objavil članek, v katerem je poudaril resnost in daljnovidnost Morovega gospodarskega in

socialnega programa. Moro upošteva sedanjí težki gospodarski položaj v državi ter ima pred očmi tudi politični pomen svoje akcije, da obnovi ugled in zaupanje v Italijo v zahodnem svetu.

Naj spomnimo, da Morov gospodarski program vsebuje tri glavne cilje: boj proti inflaciji, spodbujanje zaposlitve ter obrambo najnižjih dohodkov. Za ta namen Moro predlaga sporazum s sindikati, ki naj privoli, da se plačna masa (mezde, zamakne plače, podpore brezposelnim ter pokojnine prihodnje leto ne bo povečala za več kot 16 odstotkov v primeri z letom 1974.

Zaradi boja proti inflaciji ne bodo povečali kreditov industriji in trgovini. Neupočrbljene bančne vloge naj bi selektivno usmerjali samo v dva sektorja, to je v izvoz in v gradbeništvo. Za spodbujanje gradbeništva naj bi ibdali nepremičninske karteke povezane z indeksom življenjskih stroškov. Moro je tako delno sprejel predlog Banke Italije za uvedbo omenjenih kartel z nizkimi obrestmi, ki pa bodo vračale kapital podpisnikom z odškodnino za padanje vrednosti lire. Zaposlenost v izvoznih podjetjih in v gradbeništvu naj bi se tako povečala. To osnovno gospodarsko politiko naj bi spremljalo povečanje davkov.

O Morovem gospodarskem programu tako lahko rečemo, da gre za varčevalno gospodarsko politiko, ker ne uvaja nobenih izdatkov, za katera še niso bila odobrena nakazila, in poleg tega ne dovoljuje nobenega širšega kreditiranja, marveč samo selektivno. Končno naj dogovori s sindikati držijo pod nadzorstvom dinamiko cen. Do izvajanja socialnih načrtov bo prišlo šele vzporedno z zmanjšanjem inflacije in z izboljšanjem gospodarskega položaja.

Po sestanku Ford - Brežnjev

V zunanji politiki je bila te dni posvečena posebna pozornost dvodnevnim pogovorom ameriškega predsednika Forda in glavnega tajnika sovjetske komunistične stranke Brežnjeva v Vladivostoku. Vrhunski sestanek je potrdil, da sta svetovni velesili zainteresirani na nadaljevanju mednarodne sprove.

To je bil prvi sestanek Brežnjeva z novim ameriškim predsednikom ter ga je verjetno zanimalo tudi, ali bo Ford nadaljeval Nixonovo politiko. Kot kaže, sta državnik razpravljala predvsem o nadzorstvu nad atomsko oborožitvijo — ki je na delovnem sporedu ženevske konference — ter o Bližnjem vzhodu, kjer se je položaj kljub razpravi v združenih narodih zaostрил.

Komentatorji pravijo, da je Brežnjev želel govoriti s Fordom tudi zaradi bolj ali manj nepričakovanega razvoja v Združenih državah. Kongres je na primer mimo Forda sklenil, da je treba 10. decembra ustaviti ameriške vojaške podpore Turčiji, če do tedaj ne bo rešeno ciprsko vprašanje. Kongres je nadalje dokazal svojo moč, ko je senator Jackson uveljavil pogoj, da morajo sovjetske oblasti liberalizirati izseljevanje svojih državljanov, zlasti Judov, če hoče Sovjetska zveza dobiti ameriške trgovinske ugodnosti. Nekateri člani ameriškega kongresa so tudi grajali pravno politiko do Sovjetske zveze, ker ta nadaljuje svoje masovno oboroževanje. Sam obrambni minister Schle-

(Dalje na 7. strani)

RADIO TRST A

:: NEDELJA, 1. decembra, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 A. Borodin: Godalni kvartet št. 2 v d duru. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Scurpiddu« Napisal Luigi Capuana, dramatičarala Mara Kalan. Režija: Lojzka Lombar. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 13.03 -15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Orkester proti orkestru. 16.00 Šport in glasba. 17.00 »Maček«, drama. napisal Jan Milčak, prevedla Marija Raunik. RO. Režija: Jože Peterlin. 17.55 Nedeljski koncert. 18.45 Ljudska glasba iz vseh dežel. 19.30 Zvoki in ritmi. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.20 Ritmične figure.

:: PONEDELJEK, 2. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole) »Edvard Kocbek - 70-letnica«. 12.00 Opoldne z vami, zanimivosti in glasba za poslušavce. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled solovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in priraditve. 18.30 Radio za šole (za srednje šole - ponovitev). 18.50 Baročni orkester. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Srečanja - Primož Trubar v naših krajih - Flavist Fedja Rupel, pianist Aci Bertonecelj. Ivo Petrič: Sonata (1958); Summer time (1973) - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Klasiki ameriške lahke glasbe.

:: TOREK, 3. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Glasbena medigra. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Komorni koncert. 18.55 Jazz trio Martina Josepha. 19.10 Od odra do filma - srečanja z igravko Slavo Mezgec. 19.20 Za najmlajše. Pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 25.35 Lodovico Rocca: Gora Ivonor, opera. 22.35 Nežno in tiho.

:: SREDA, 4. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol): »Rišimo skupaj!«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Pianist Sergio Marengoni. 19.10 Avtor in knjiga. 19.30 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Evgenij Svetlanov. Sodelujeta klarinetist Giorgio Brezigar in mezzosopraniistka Larisa Avdejeva. 21.40 Motivi iz filmov in glasbenih komedij.

:: ČETRTEK, 5. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Nove plošče resne glasbe (Ada Markon). 19.10 Italijansko gledališče v Ljubljani (Andrej Bratuž). 19.25 »Pisani balončki« (Krasulja Simoniti). »Sv. Miklavž ljubi vse otroke«. Napisal Franc Jeza. RO. Režija: Stana Kopitar. 20.00 Šport. 20.35 »Marijin mesec«. Napisal Salvatore di Giacomo, prevedla Jadviga Komac. RO. 21.20 Skladbe davnih dob. 21.50 Južnoameriški ritmi.

:: PETEK, 6. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol) »Korak za korakom«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Pavel Šivic: Sosrednja za recitatorko in orkester. 19.15 »Lirske pravljice v poeziji Gregorja Strniš«. (Irena Žerjal). 19.25 Jazz. 20.00 Šport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert. Vodi L. Bernstein. 21.55 V plesnem koraku.

:: SOBOTA, 7. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Mezzosopraniistka Nora Jankovič in pianistka Neva Merlak-Corradó izvajata samospeve Cirila Preglja, Antona Lajovica, Rada Simonitija, Pavla Šivica in Marija Kogoj. 18.45 Glasbena zlepljenka. 19.10 »Slovenski pomorski klub Čupa«. 19.25 Pevska revija. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Odskočna deska« (Adrijan Rustja). 21.20 Ansambl »Tangerine Dream«. 21.30 Vaše popevke. 22.30 15 minut s Pinom Calvijem.

MARINC V ZDA

Jugoslovanska zunanja politika je bila v zadnjem času zelo intenzivna. Predsednik Tito je bil v vzhodnem Berlinu, odpolsanstvo izvršnega sveta Slovenije je obiskalo Združene države in zunanji minister Minič je imel v Bruslju pogajanja z Evropsko gospodarsko skupnostjo.

POLEMIKA O ČISTILNICI V KOPRU

Med slovenskimi gospodarskimi in častnikarskimi krogi in splošno jugoslovansko naftno družbo INA je prišlo do polemike v časopisju zaradi nameravane gradnje velike petrolejske čistilnice v Kopru, ki bi imela zmogljivost do 8 milijonov ton petrolejskih izdelkov in bi stala 300 milijonov dolarjev. Udeležen bi bil arabski kapital. Vodstvo INA je proti takim samostojnim pobudam, medtem ko naglašajo slovenski gospodarski krogi, da je taka čistilnica Sloveniji potrebna, da ji zagotovi nafto za gretje in druge derivate, za kar so morali doslej v časih najhujše stiske (pozimi) prosjati INO in pogosto zaman.

Jugoslavija je eden največjih partnerjev Evropske gospodarske skupnosti med državami v razvoju. Minič je predlagal širše sodelovanje med temi državami in skupnostjo. Jugoslovanski uvoz iz držav Evropske gospodarske skupnosti je štirikrat večji kot izvoz v te države. Zaradi tega naj bi poiskali možnosti za liberalizacijo jugoslovanskega izvoza, zlasti mesa in drugih kmetijskih proizvodov. Do 20. januarja bodo pripravili sestanek mešane komisije, ki bo obravnavala omenjena vprašanja.

—o—

Politik in sociolog Edvard Kardelj je moral v bolnišnico v Ljubljani, kjer se bo moral zdraviti zaradi prebavnih motenj.

V Jugoslaviji se nameravajo odločnejše lotiti boja proti inflaciji, ki je dosegla letos že 30 odst.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Mihec in Jakac se menita, da se narbol spleča krast ledi

ma tudi tekat vsako nedeljo ku naumen gor in dol po kampi, si mi skori ne da. Jn zmiram reščiraš, da te kašen cebne u koleno al tudi kam drgam, ke strašno boli.

— Jemaš prou, Mihec. Navsezadnje jemaš tudi leta. Jn pr nogometi si zgudej star. Sej si brou u časnikih, kadar govorijo od taljanske reprezentance. Vsak bot, kadar jeh lasajo (uni dan so jeh fasali na Holandskem) pišejo časniki, de je raprezentanca preveč stara, de nima ta pravega sprinta za tekat, de samo gledajo jn de cabnejo balo glih če jem pride pred noge. Jn znaš kaku so stari ti jegrauci? Narveč štiriintrideset let. Premisli — pr štiriintridesetih letih mu rečejo, de je star! Prouzaprou govorijo, de je kašen star vre, kadar jema petjndvajst let! Videš, pr fudbali se človek hitro postara. Jn za tvoja leta pej...

— Sej sm tudi jest zastopu. Zatu sm pej nekej družga pogruntau, ke be dosti mejn fadige jn dnarja pej dosti več. Tolko, de nanka ne znam kolko.

— Kej res? Sm pej prou radoveden, kaj si si zmislu?

— Znaš, jest mislem, de je treba jet, koker pravejo, ses duham časa. Jn danes so tašni cajti, de še se narbol spleča krast ledi. Tašno delo je forte rentabilno jn se vide tudi po temi, ke je zmiram več ledi, ke so začeli s tem meštirjem.

— Ma kaku misleš ti: »krast ledi«?

— Ma sej je vse popisano v časnikih! Kej neč ne bereš? Se denejo vkep ani trije, štirje koražni fantje; si zberejo kašno bogato dru-

zino jn pole počakajo kašnega od nje ki je na samem, ga zgrabejo, ga denejo u auto jn ga pelejo u kašno samoto. Tam ga držijo zaprtega jn ta cajt pišejo družini, de ga bojo dali nazaj, če jem plačajo tolko jn tolko meljonov al milijard. Jn zraven jem še zadrucajo, de ne smejo neč alarmirat policijo, neč jeh lovet, ke če ne bojo tistga ujetnika fentali. Jn pole se začnejo glihat za dnar. Jn kadar se zglihajo jn plačajo, prpelejo tistga ugrabljenega lepu nazaj.

— Ma Mihec moj, sej za tašno delo te lahko štrafajo, te denejo u przon...

— Jakec moj, kaku si še ti po starem! Anbot je bla policija strah jn groza, ma ne danes. Danes ti, postaumo reč, trije tiči ukrađejo an aroplan (nutre morejo bet ledje, de bojo za talce) jn pole se tisti trije tiči glihajo kar z državami jn ministri. Ku gliha z gliho, dragi moj. Jn ministri zmiram potegnejo ta kratko.

— Ja, čudne reči, res. Ma vselih jest be se nomalo bau. Zatu ke policija...

— Sej sm ti prej reku, de ne smej neč. Kašen bot ukažejo prfina časnikam, de ne smejo neč pisat, dokler ni afar končan. Ti rečem, de ni prou neč nevarno. Se zna, nomalo previden moreš bet. Ma kadar ga jemaš enkrat zaprtga, ti neč več ne morejo.

— Jn koga misleš ti ukrast?

— Ja, zmiram kašnega s kašne bogate bogate družine, ke jemajo vile jn vse sorte. Jn tudi telefon. Zatu ke narbol varno je, se glihat po telefoni. Jn ukradeš lahko ženo, hčer, sina al kar je.

— Ma taku be lahko ukradli tudi kašnega ministra?

— Ne, ministra pej ne. Narprej zatu, ke ga zmeram dobro varvajo jn pole tudi zatu, ke be se narbrž ne splečalo. Kej ti znaš, če be kašen sploh kej dau, za dobet nazaj anga ministra! Ke jeh je tolko, de kumej čakajo za se vsest na kašno poltrono!

— Je res, ja.

PROSTOR MLADIH**Nekritično in zastarelo, pa tudi tendenčno**

V okviru drugih »beneških kulturnih dnevo« v Podbonescu je predaval pretekle dni profesor za gospodarsko zgodovino na tržaški univerzi dr. Amelio Tagliaferri o temi »Slovani in Langobardi«. O predavanju je poročal Ž.G. v »Primorskem dnevniku« z dne 17. t.m. pod naslovom »V Podbonescu predavanje o Slovanih in Langobardih«. Po takem kratkem časniškem poročilu si je sicer težko ustvariti čisto jasno sodbu o predavanju, vendar pa lahko po njem upravičeno sklepamo (to dokazuje že naslov), da je prof. Tagliaferri nekritično ponavljal v njem razne zastarele in do slovenske zgodovine krivične trditve tendenčnega značaja, morda ne da bi se tega zavedal in ne da bi hotel Slovincem delati krivico. Vendar pa če ni mogoče molčati k ponavljanju takih nekritičnih trditev.

Prva je ta, da je govoril prof. Tagliaferri samo o »Slovanih«, ne pa o Slovincih. To ni eno in isto, kajti izraz Slovenci pomeni nek narod (naš), izraz Slovani pa neko širšo, narodnostno še neizoblikovano maso. Tisto nemško in tudi italijansko zgodovino, ki je služilo in služi nacionalističnim in šovinističnim namenom, kaj rado govori o Slovincih v preteklosti samo kot o »Slovanih« (Alpenslawen, Slavi), da tako že z izrazom samim zanika slovensko narodnost in izrazi tendenčno omalovaževanje do nje. Če Slovenci 7. stoletja na našem današnjem slovenskem ozemlju niso bili Slovenci, ampak »Slovani«, kdaj je torej slovenski narod sploh nastal? Potem bi nam moral predvsem razčistiti to vprašanje. Žal tudi mnogi slovenski zgodovinarji in jezikoslovci podlegajo tej sugestiji in pritisku ter govoričijo o Alpških Slovanih in podobno.

Prof. Tagliaferri je govoril tudi o tem, da so bili takrat (v času preseljevanja) »Slovani« še mlado ljudstvo, katerega kultura se je šele formirala, medtem ko so bili Langobardi kulturno bolj homogeni. Bogve po čem je predavatelj meril mladost ali starost obeh ljudstev, kajti zgodovinski viri (npr. Tacitus) so istočasno zabeležili obe (Langobardi in Venedi oziroma Helvaeoni - Selveni - Sloveni). Kultura obeh je bila in je morala

VABLJENI NA OBČNI ZBOR SKK

V soboto, 30. novembra bo v Slovenskem kulturnem klubu občni zbor, na katerega so vabljeni vsi, posebno vsi člani, ki bodo ob tej priliki volili nov odbor, ki bo skrbel za nadaljnje delovanje kluba in za naše sobotne večere.

Začetek ob 19.15.

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV

v Trstu, ulica Donizetti 3/1 ima v ponedeljek 2. decembra v svojih prostorih okroglo mizo o

ŠOLSKIH DELIGIRANIH DEKRETIH

Govorili bodo ravnateljica liceja dr. Laura Abrami, ravnatelj srednje šole Fran Levstik dr. Humbert Mamolo, profesor na liceju dr. Maks Šah in zastopnica staršev gospa Simčičeva. Po uvodnih besedah sledi debata.

Večer bo ob 20.15. Vabimo starše, dijake in vse, ki se za šolo zanimajo.

biti vse do preselitve Langobardov v Italijo skoro identična in jo je težko razložiti. Šele v Italiji so Langobardi začeli prevzemati in si prisvajati nove kulturne elemente, kar pa ni rodilo neke homogene langobardske kulture, ampak za kulturne in umetnostne zgodovinarje zanimivo zmes klasičnega in barbarskega, kar je potem utonilo, z Langobardi vred, v italijanski srednjeveški kulturi.

Kar smešna je trditev prof. Tagliaferrija, da je bila Samova država »nestalna in skoraj samo na trgovskih interesih zgrajena tvorba«, ko pa zgodovinski viri čisto jasno in s poudarkom poročajo, da se je razvila v bojih proti Avarom in Frankom ter njihovim zaveznikom, med katerimi so bili tedaj tudi Langobardi. Ravno ta država pa je za

40 let preprečila avarske vdore v Furlanijo, neglede na to, da je Samova vojska temeljito potolkla tudi vojsko frankovskega kralja Dagoberta, nabrano po vsej današnji Nemčiji. Ali so jo potolkli trgovci? Tudi ta trditev prof. Tagliaferrija je ne le skregana z logiko, ampak očitno spada k tistim tendenčnim in trdovratnim, a nekritičnim tezam, ki hočejo omalovaževati slovensko zgodovino, kakor po drugi strani tendenčno povečujejo velikomoravsko državo, ki je bila periferia in zelo kratkotrajna v primerjavi z zgodnjerednjeveško slovensko, ki je trajala (kot Karantanija in Panonska Slovenija) nekaj sto let in ni pravzaprav nikoli prenehala, saj se je iz nje razvila današnja Avstrija, neglede na germanizacijo, ki se je izvršila v njej.

Sicer pa se bomo na zadevo še povrnili, ker prav to predavanje prof. Tagliaferrija dokazuje, da je stvar bolj aktualna, kot si marsikdo predstavlja.

fj

Ne iščimo si prijateljev samo v svojem krogu

Ni mogoče tajiti, da smo vsi ljudje nagnjeni k temu, da si iščemo prijatelje samo v svojem krogu. To je tudi razumljivo, kajti ljudje istega kroga oziroma okolja se najbolj poznajo med seboj in so si po svojih interesih ter izobrazbi najbližji, tako da najlažje najdemo možnosti za pogovor, za srečanje, za skupno igro, delovanje v tem ali onem nepoklicnem delovanju itd. Pogovor o skupnih prijateljih in skupnih doživetjih je že precej trdna vez med ljudmi, ki se poznajo.

Toda to pripelje s časom do »zaprtih krogov«, do »klanov« in »plastí«, v širšem razmerju pa do razredov. In kdor je zaprt v tako socialno zaprto okolje, izgubi prej ali slej pravi stik z resnično stvarnostjo in s časom sploh več ne vidi ali noče videti, ali pa vsaj ne razume tistega, kar se dogaja zunaj njegove skupine. Tako se npr. dogaja, da imajo advokati prijatelje samo med advokati, zdravniki samo med zdravniki, kmetje samo med kmeti, delavci ladjedelnic samo med delavci iste ladjedelnice, tramvajarji samo med tramvajarji itd. Tudi med mladimi se pojavljajo in uveljavljajo take tendence. Tako si npr. dijaki poiščejo prijatelje samo med dijaki, vajenci samo med vajenci, športniki samo med športniki istega kluba. Marsikdo se nikoli ne zave te meje, ki si jo je sam postavil ali pa si jo je dal vsiliti od okoliščin. Toda če se tega zavemo ali če smo opozorjeni na to, se lahko rešimo iz te zaprtosti in ožine ter razširimo svoj življenjski krog z novimi poznanstvi in prijateljstvi, ki nas morejo seznaniti še z drugačnimi stranmi življenja in družbene stvarnosti ter nas obogatiti z vse drugačnimi doživetji in izkušnjami, kot pa jih lahko pričakujemo v »lastnem krogu«.

Tudi naša mladina je nagnjena k tej zaprtosti, posebno dijaška. Skušajmo se prebiti iz nje, s tem, da si poiščemo prijatelje ali prijateljice »zunaj«. Ko smo hodili v osnovno šolo in v nižjo srednjo šolo, smo imeli sošolce in sošolke, ki potem niso nadaljevali šolanja na višji srednji šoli, ampak so šli za vajence v obrt ali industrijo, za prodajalke, za modistke, v tovarno ali v šolo za bolniške strežnice itd. Tako smo po lastni in

tudi njihovi krivdi izgubili stik z njimi. Zdaj jih še včasih srečamo, a smo si postali tuji, komaj da si še izmenjamo kako vljudno besedo ali pozdrav. Med nami in njimi se je vzdignila nevidna pregrada. Oboji smo se zaprli v svoj krog, verjetno bolj po naši krivdi, ker se kot dijaki smatramo za nekaj več kot oni, ali pa vsaj pustimo, da imajo oni tak vtis. Toda tako smo oboji nekaj izgubili. Zakaj ne bi enega teh dni ustavili svojega nekdanjega sošolca ali sošolke ali kakega drugega mladega človeka iz drugega kroga in socialnega okolja, ki nam je nekoliko simpatičen in ki smo ga nekdanj pobilje poznali, ter se ne bi malo več in malo bolj prijazno pogovorili z njim in mu dali vedeti, da nam je še do njegovega prijateljstva? Zelo verjetno ne bo odbil našega obzirnega poskusa in ga bo vesel ter nam bo prišel na proti.

Lepo bi bilo, če bi imel vsak naš dijak in dijakinja, vsak naš študent in študentka enega ali več prijateljev med mladimi delavci in vajenci, in seveda tudi obratno. Odkrili bi, da imamo več skupnega, kot si mislimo, in da med nami ni tistih pregrad, kot smo si mislili, niti kar se znanja tiče. Mi morda res vemo več latinščine in literature, toda oni so nedvomno bolj podkovani ne samo v svoji, ampak še v kakšni drugi stroki, morda tudi v športu. Morda več berejo od nas in se zanimajo za kakšno področje, ki smo ga sami spregledali.

Tako bomo razširili svoje obzorje, svoje družbene interese in stike, svoje znanje in svoje simpatije ter tudi utrjevali tisto splošno družbeno vzajemnost in povezanost med sloji, ki je največja moč vsakega in tudi našega ljudstva, hkrati pa odpravljali tisto razdeljenost na »razrede«, ki vnaša v narodni organizem razkol in v družbeno tkivo razdor in odtujenost ter sovraštvo.

Kar zadeva člane »Slovenskega kulturnega kluba«, naj postane vsak prijatelj ali prijateljica vsaj enega fanta ali dekleta »zunaj« in naj ga povabi v klub, da bo ta vedno bolj odprt in domač vsej in ne le dijaški mladini.

Koncert cerkvenih pevskih zborov

V nedeljo popoldne je bil v Kulturnem domu že tradicionalni nastop slovenskih cerkvenih pevskih zborov. In v skladu s tradicijo je tudi ta nastop privabil številno občinstvo, tako da je bila dvorana nabito polna. S tem je bilo spet še enkrat dokazano, da naši ljudje še vedno ljubijo petje in pevске prireditve. To so pokazali tudi mladi in starejši člani zborov, ki se požrtvovalno udeležujejo pevskih vaj včasih pozno v noč, namesto da bi doma udobno ždeli pred televizorjem. Zaslužijo si vse priznanje. Kljub temu ni mogoče zanikati rahlega upada, ki se izraža v neizenačenosti kvalitete med zbori, v padanju števila pevcev in v dejstvu, da se letošnjega nastopa ni udeležil noben zbor iz Beneške Slovenije in iz Kanalske doline, kar pa je morda pripisati tudi kakemu organizacijskemu »kratkemu stiku«. Vsekakor pa navdušenja in zanosa ni manjalo niti pri nastopajočih niti pri občinstvu.

S Tržaškega so nastopili, vsak s po tremi pesmimi, cerkveni zbori iz Boršta (pevovodje Drago Petaros), iz Zgonika (vodi Tone Kostnapfel), »Fantje izpod Grmade« (pevovodja Ivo Kralj), od Sv. Ivana (vodi ga Nada Žerjal - Zahet), iz Rojana (Humbert Mamolo), od Sv. Križa (Albin Verginella), Eku-menski pevski zbor (pevovodja Zorko Harej), iz Barkovelj (vodi Janko Ban) in z Opčin (vodi Ubaldo Vrabec). Goriško je zastopal zbor iz Števerjana (pod vodstvom Hermana Srebrniča), ki je nastopil v prvi polovici sporeda.

Na koncu so nastopili še združeni pevski zbori z Opčin, iz Rojana in Sv. Ivana pod vodstvom skladatelja in pevovodje Ubalda Vrabca. Z ubranim nastopom so navdušili občinstvo, tako da so morali ponoviti pesem-himno: »V hribih se dela dan«.

Pred nastopom je pozdravil navzoče predsednik Zveze cerkvenih pevskih zborov Zorko Harej, ki je opozoril na pomen takih skupnih pevskih nastopov in orisal težave, ki jih je treba premagovati. Pozdravil je tudi jugoslovanskega generalnega konzula Borisa Trampuža, ki zdaj zapušča Trst, in se

mu zahvalil za vse, kar je storil za zamejske Slovence.

K nastopu, ki je bil razveseljiv in kvaliteten dokaz naše kulturne volje in narodne zavednosti, bi še pripomnili, da bi vilo treba osvežiti sporede, ker so obtičali, če izvzamemo Vrabčeve in še nekatere druge skladbe, pri sporedih izpred desetletij in celo še iz preteklega stoletja. Občutek zastarelosti ne vzbujajo toliko melodije kot pa idejna vsebina jesmi, ki je po večini že hudo zaprašena glede na okus in ideje našega časa.

—o—

»JURČEK« V KULTURNEM DOMU

Stalno slovensko gledališče v Trstu bo igralo v torek, 3. decembra, ob 15. uri v Kulturnem domu mladinsko igro

» J U R Č E K «

OBČNI ZBOR NA TRGOVSKI AKADEMIJI

Združenje staršev na Državnem trgovskem tehničnem zavodu »Žiga Zois« v Trstu bo imelo v nedeljo, 1. decembra t.l. ob 10. uri v šolskih prostorih na Vrdeški cesti svoj letni občni zbor, na katerega vabi starše sedanjih dijakov ter starše lanskih absolventov.

GLASBENA MATICA - TRST

Sezona 1975-75

TRETJI ABONMAJSKI KONCERT

V petek 29. novembra 1974 ob 20,30 v Kulturnem domu v Trstu

VLADIMIR KRPAŃ: Klavirski recital

Rezervacija in prodaja vstopnic v pisarni Glasbene matice (tel. 418-605) in eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega do-

—o—

Kot smo zvedeli, je šla v Trstu v tisk nova knjiga Vinka Beličiča in sicer pripovedno delo, ki obeta, da bo zelo zanimivo.

Smrt kurdskega bojevnika za svobodo

Le redki italijanski in morda tudi drugi evropski listi so včeraj, v sredo, javili vest o smrti kurdskega narodnega voditelja in vrhovnega poveljnika kurdske osvobodilnih sil Mustafa Barzanija.

Barzani je dolga desetletja vodil kurdski narod v njegovem težkem boju za svobodo in neodvisnost. Bil je moder mož in izkušen politik, preudaren vojaški poveljnik in nasprotnik vsakršnega ekstremizma, vendar ni mogel preprečiti, da ne bi bile velike sile izkoristile ubogi kurdski narod za navadno figuro na svoji šahovnici. Ko se je bilo treba v prvi svetovni vojni boriti proti Turkom, so se Angleži, Američani in Rusi obračali na Kurde in jim obetali podporo pri ustanovitvi lastne države po razbitju turškega imperija. Toda potem so se Angleži sporazumeli z arabskimi Iraci in s Turki in izdali Kurde. Združene države so že pri-

znale kurdsko državo, a so svojim zavezniškom na ljubo — in iz kakih lastnih računov — snedle svojo besedo, preklicale priznanje in prepustile Kurde arabskemu zatiranju. Vmes je bil namreč tudi petrolej in zanj so se zbugali Američani in Iraci na račun Kurdov.

Rusija je nekaj časa še podpirala Kurde in Barzani se je vojaško izšolal v ruskih vojaških šolah, toda ko se je začelo sovjetsko-arabsko zblizanje, je pustila tudi ona kurdski narod in Barzanija na cedilu. Vendar Kurdi niso obupali in so sami nadaljevali boj, politično in vojaško. Iraška vlada jim je bila prisiljena dovoliti neko avtonomijo, vendar jo je umerila po svoje, brez sodelovanja kurdskega osvobodilnega gibanja, in zato te avtonomije Kurdi niso sprejeli in niso položili orožja. V zadnjem času so se iraške motorizirane in oklepne divizije spet zagnale na kurdsko ozemlje in na stotisoče Kurdov je moralo pobegniti pred njimi na perzijsko ozemlje, kjer tudi živi velika kurdska manjšina. Toda Barzani ni odnehal in je nadaljeval boj vse do zadnjega. Trenutno še ni znan vzrok njegove smrti. A možno je, da je umrl zaradi naporov v bojih ali zaradi ran. Sicer pa je bil že star mož.

Ni točno znano, koliko je Kurdov, kajti preštevajo jih samo nasprotniki in mi dobro vemo, kako pristranska so taka štetja »manjšin«. Toda vsekakor bo Kurdov kakih 6 milijonov, verjetno pa precej več. Na svetu je veliko manjših narodov, ki imajo lastne države, do katerih so prišli tudi brez enega samega strela, brez ene same smrtno žrtve. Zakaj torej svet odreka narodu, ki je star tisočletja in je vedno v zgodovini dokazal svojo močno narodno zavest, homogenost in svobodoljubnost, pravico do lastne države? To je ena izmed velikih nedoslednosti našega časa in sil, ki imajo vedno demokracijo na jeziku in se delajo za velike podpornice in zaveznice osvobodilnih gibanj. A samo, če je to v skladu z njihovimi umazanimi malenkostnimi »kšefti«.

Generalni konzul Trampuž zapušča Trst

Jugoslovanski generalni konzul v Trstu Boris Trampuž te dni zapušča svoje službeno mesto in se vrača v domovino. Na tradicionalnem sprejemu ob dnevu jugoslovanske republike, ki je bil danes (28. t.m.), se je tudi uradno poslovil od političnih predstavnikov naše dežele in od številnih gospodarskih in kulturnih predstavnikov.

Vsa štiri leta svojega bivanja v Trstu Boris Trampuž ni samo častno in dostojno zastopal svojo državo, vestno in natančno opravljal svoje dolžnosti, temveč se tudi popolnoma vživel v tukajšnje razmere in bil zato eden glavnih dejavnikov v procesu nadaljnjega sporazumevanja in sodelovanja med obema državama ter njunimi narodi. Za časa njegovega službovanja v Trstu je prišlo do pomembnih premikov tudi na politični ravni, kar med drugim kažejo stiki in

srečanja med predstavniki italijanskih vladnih strank in zastopniki družbeno-političnih organizacij Slovenije in Hrvaške.

Ves čas je Boris Trampuž pobljše spremljal življenje slovenske narodne manjšine, kazal veliko razumevanje za njene probleme, iskal in našel stik z vsakomer, pri čemer je vedno prihajal do izraza njegov prirojeni čut za optimizmom. Zato bomo ob njegovem slovesu iz Trsta najbolj pogrešali prav to noto v njegovem značaju.

Ob tej priložnosti se mu tudi v našem listu javno zahvaljujemo za njegovo požrtvovalno delo in mu želimo še veliko uspeha, osebne sreče in zadoščenja na novem delovnem mestu, s prepričanjem, da nam bo še dalje tako blizu, kot nam je bil med bivanjem v Trstu.

SLOVENSKI MISIJON

Od prejšnje sobote 16. novembra do nedelje 24. novembra je trajal svetoletni misijon za slovenske vernike v Gorici.

Po petnajstih letih ga je pripravila slovenska duhovnija pri Svetem Ivanu, prav za drugo obletnico svoje ustanovitve.

Njen župnik msgr. Močnik je povabil jezuitska patra Grošlja in Böhma, ki sta imela z neutrudno vneto ves teden glavne govore in številna srečanja z verniki po stanovih in starosti.

Govori so bili razen pri sv. Ivanu tudi v stolnici in pri kapucinih. Srečanje je bilo tudi v Katoliškem domu, kjer je mladini govoril študentovski asistent iz Ljubljane prof. Koncilija.

Udeležba je bila vedno polna; pri mladini, zlasti študentovski malo manj. Ves misijon je potekal po skrbno izdelanem programu, ki so ga tiskanega prejeli vsi verniki.

Zaključna slovesnost je bila v nedeljo zvečer v popolnoma natlačeni kapucinski cerkvi. Med mašo je bil zaključni govor in ganljivo slovo obeh misijonarjev od slovenskih goriških vernikov. V polnem ornatu je govoril v lepi slovenščini tudi nadškof Cocolin, ki je izrazil svoje priznanje msgr. Močniku, obema misijonnarjema in vsem slovenskim vernikom, ki so lahko tudi vzgled someščanom druge narodnosti; obe morata na teh tleh složno živeti ob priznavanju vseh ver-

»MONT« V PRENOVLJENI PALAČI

Goriška hranilnica, Cassa di risparmio, znana med ljudstvom pod imenom »Mont« se je preselila v ponedeljek v prenovljeno staro palačo na koncu ulice Carducci.

Ta palača hranilnica in zastavljalnica (Monte di pietà) je bila zgrajena že leta 1831.

Dva arhitekta iz Bologne sta jo povsem podobno in na izreden umetniški način popolnoma prenovila.

Na zahtevo spomeniškega varstva sta ohranila pročelje z značilnim kipom »Pietà« in staro arhitekturo.

Notranji prostori, zlasti spodnji z ogromno stekleno streho so izredno okusno in skraj razkošno oblikovani.

V pritličju na levi so okenca za vse denarne posle agencije št. 1, v sredini blagajna, na levi strani pa davčna izterjevalnica.

V prvem nadstropju so sobane za ravnateljske in upravne prostore, v drugem so nastanem knjigovodski uradi.

Nova stavba je s harmonijo starih arhitektonskih elementov in popolnoma modernih prvin ena najlepših in v okras Gorici.

skih, človečanskih in narodnostnih moralnih vrednot.

Po zahvalni pesmi in blagoslovu so vsi udeleženci prejeli spominske podobice.

Ob koncu moramo reči, da je ta misijon tudi netajljivo potrdil obstoj in razvoj verskega in slovenskega občestva v Gorici.

—o—

CERKVENI KONCERT

V sredo zvečer je priredila Ustanova za kulturne manifestacije v Gorici cerkveni koncert v cerkvi svetega Ignacija. Pri tem nastopu, nekaki »Cecilijanki«, so sodelovali pevski zbori C. A. »Seghizzi«, slovenski zbor »L. Bratuž«, pod vodstvom S. Jericija, zbora občinskih uslužbencev, zbor »M. Sabotino« in cerkveni zbor S. Ignazio.

Zbori so se predstavili tudi z novimi skladbami.

ZAHTEVE DIJAKOV

V torek dopoldne je potekala štiriurna stavka delavcev in uslužbencev, ki so s tremi povorkami po mestnih ulicah in z velikim zborovanjem na Travniku terjali izboljšanje splošnega gospodarskega položaja v pokrajini.

V imenu enotne sindikalne zveze za Goriško je govoril sindikalist Giovanni Padovan, v slovenščini pa profesor Ivan Bratina.

Stavke so se udeležili tudi dijaki višjih srednjih šol v pokrajini.

Posebna skupina dijakov, med temi tudi zastopniki treh slovenskih višjih srednjih šol, so bili sprejeti pri šolskem skrbniku, kateremu so izročili svoje zahteve, ki so mu jih še posebej pojasnili.

V prvi vrsti gre za brezplačne prevoze dijakov. Potem za ustanovitev novih in večjih dijaških kuhinj po primerno znižanih cenah.

STARA GORICA

V razstavnici dvorani v Galeriji na Korzu je odprta zanimiva razstava slik in podob iz Stare Gorice.

Razstavljeni predmeti kažejo predvsem južni del mesta in stari Korzo, ki so ga imenovali Tekališče Franca Jožefa.

Zanimive so dokumentarne slike stavbarstva in palač v tem drevoredu, ki pričajo tudi o kulturnem življenju v Gorici v predvojnih letih od 1860 do 1914.

Razstava bo odprta do konca tega meseca, vsak delavnik do 19. ure.

BREZ DROBIŽA

Kovance po pet in deset lir niti ne štejejo več kot drobiž, ne samo zato ker z njim ničesar ne kupiš, ampak tudi zato, ker ga je malo v obtoku in po vsem mestu.

Zadnje dneve so pa kot na ukaz zmanjkali tudi novci po 50 in 100 lir. Posebne težave so na avtobusih, brez njih ne moreš dobiti iz avtomata prevoznega listka.

Po barih in trgovinah so še večje nevšečnosti, če ponujaš bankovce.

Prišli smo že tako daleč, da ti celo v bankah in večjih trgovinah dajo še popust, če plačaš z drobižem in z manjšimi bankovci.

Ta čuden pojav pride seveda prav kakim beračem, pa tudi mežnarjem, ki si v enem tednu naberejo dovolj drobiža ali manjših bankovcev.

Tudi razpečevalci ponarejenih bankovcev ne ponujajo več tistih po tisoč, prišli so že na bankovce po 50 tisoč, ki so se že tu pa tam pojavili.

Nadalje zahtevajo dijaki brezplačno vse potrebne učne knjige.

Prikazali so tudi potrebo novih šolskih zgradb, ker so sedanje učilnice prenatrpane in se mora pouk opravljati v dvojnih izmenah.

Ta zahteva je upravičena posebno za slovenske šole.

Skrbnik Imbriani je izrazil mnenje, da se bo dalo kaj urediti za prevoze in menze.

Do večje demokratizacije šole bo pa prišlo z uvedbo novih šolskih organov, ki jih predvidevajo nove odredbe.

—o—

ZDRUŽENI TOLMINSKI PEVSKI ZBORI NA MIRENSKEM GRADU

V nedeljo, 8. decembra, se bodo zbrali združeni tolminski pevski zbori pri maši na Mirenem gradu. Prišli bodo s pesmijo, glasbo in umetniško besedo.

Začetek ob treh popoldne.

Pelo bo okrog 100 pevcev in 90 otrok. Priďte tudi Vi!

S TRŽAŠKEGA

UDELEŽITE SE DISKUSIJSKIH VEČEROV

Na drugem diskusijskem večeru, ki je bil v Četrtek, 21. t.m. zvečer v dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3 na temo »Komunizem in svoboda«, je bilo že več mladih kakor na prvem. To je razveseljivo. Vendar jih je bilo še vedno veliko premalo. Tudi v diskusijo so premalo posegali.

Zato se v še večjem številu udeležite tretjega diskusijskega večera, ki bo v četrtek, 5. decembra prav tako v ulici Donizetti 3-I. Diskusija bo tekla o temi »Ali ima vsak narod pravico do lastne države?« Zaželeni so tudi kratki uvodni referati (okrog 10 minut). Naj se opogumi tudi kak mlad, študent ali ne, in naj izrazi v referatu svoje mnenje o tem problemu, ki je danes aktualen tako v Evropi kot v ostalem svetu.

Z udeležbo na teh diskusijskih večerih se seznanite s problemi modernega sveta in si ustvarite lastno mnenje, ko slišite obe (ali več) plati zvona.

Umrl je zaslužni mož

V ponedeljek 8. novembra, je umrl v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici naš ugledni rojak Karel Černigoj. Pokojnik, ki je učenjak 98 let, je bil doma s Ceste pri Sv. Križu Vipavskem, kjer je bil tudi dolgo let za župana. Po vsej Vipavski je bil znan kot organist in pevovodja, pa tudi kot mojstrski bukvozev in urar. Po prvi vojni so ga fašisti dvakrat internirali zaradi narodno kulturnega udejstvovanja.

Pred drugo svetovno vojno se je preselil

v Tržič, kjer je z vzgledno delavnostjo ustanovil veliko urarsko delavnico in trgovino.

Zadnja leta je živel v starostnem zavetišču v Gorici še v polnem zanimanju za vse naše življenje in delo v javnosti. Seveda, moči mu niso dopuščale, da bi vanje aktivno posegal.

Reči pa moramo, da si je v svojem življenju pridobil dosti zaslug za našo skupnost.

Bog mu bodi plačnik, mi pa mu ohranimo blag spomin.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Drugi diskusijski večer

V četrtek 21. t.m. je bil v dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti drugi diskusijski večer; za take večere, ki naj bi obrnili nove brazde na idejni njivi, ki je ležala dolgo v prahu, in prezračila ter prevetrila razne probleme, je dala, kot smo že javili, pobudo skupina neodvisnih slovenskih kulturnih delavcev in časnikarjev na Tržaškem in Goriškem, ki čutijo veselje in potrebo po diskusiji.

Tema drugega diskusijskega večera je bila »Komunizem in svoboda«. Kratke uvodne referate so imeli Saša Rudolf, Franc Jeza in Saša Martelanc. Osvetlili so problem — odnos med komunizmom ali bolje rečeno med komunističnimi režimi in svobodo — z različnih strani. Medtem ko je Rudolf opozoril na pozitivno vlogo, ki jo je že odigralo komunistično gibanje v socialnem osvobajanju zatiranih slojev in v rezistenci proti fašizmu in nacizmu, sta ostala dva referenta pokazala bolj na negativni odnos do svobode v raznih režimih, ki se proglašajo za komunistične.

V živahni diskusiji, ki je sledila, je bilo izrečenih mnogo zanimivih in kritičnih misli. Med drugim je bilo naglašeno, da je komunizem tam, kjer se je uveljavljal kot vladni sistem, prezrl pomen svobode za razvoj in za človekovo srečo in se ni dovolj zavedal, da sta svoboda in napredek nujno povezana. Nekateri so nasproti temu poudarili, da je komunizem kot politično-

socialno gibanje še mlad in da bo lahko popravil napake, ki jih je doslej delal v tem pogledu, saj je delala podobne napake (nasilje in obsojanje krivoverčev »disidentov« celo na smrt) tudi Cerkev, da ne govorimo o raznih vladavinah. Opaziti je bilo, da dajejo nekateri večji pomen socialnemu osvobajanju in da ne čutijo nujne potrebe po politični in individualni svobodi za vse, češ, kaj naj bi s svobodo tisti, ki je lačen in v potrebi? Drugi pa so zagovarjali mnenje, da je svoboda potrebna vsem, tudi revnim, ker je nesvoboda v nasprotju s človekovim dostojanstvom in zato tudi z resničnim napredkom. Medtem ko so nekateri trdili, da je politična svoboda nekaj luksusa, ki ga terja zase le privilegirana kasta intelektualcev, pa so drugi, kot n.pr. Boris Pahor in Alojz Rebula, poudarili, da so ravno intelektualci vodili proletarijat v njegovem boju za socialne pridobitve in svobode. Intelektualec je bil tudi Karl Marx, prav tako pa tudi Lenin.

Diskusija pa je vendarle izzvenela v skladno ugotovitev, da potrebuje vsaka oblast ob sebi nekoga, ki jo nadzira in drži na pravi poti, da se ne izrodi v nasilno vladavino. To vlogo pa naj ima po mnenju nekaterih idejna in politična opozicija.

Poleg že omenjenih so posegali v diskusijo Stojan Spetič, Alenka Rebula, Adolf Lapornik, Ivan Bužecan in še nekateri drugi.

TROJNA ŠTEVILKA »PROSTORA IN ČASA«

V Trst je končno prispela nova, trojna (7-8-9) številka revije »Prostor in čas«. Revija je tako za nekaj mesecev v zamudi z izdajanjem, kar je nedvomno pripisati tehničnim težavam v tiskarni.

Zaenkrat naj le opozorimo bralce Novega lista nanjo. (Dobiti jo je v Tržaški knjigarni). Na uvodnem mestu prinaša esej Antona Slodnjaka »Pesnik vere in dvoma«, o Edvardu Kocbeku za njegovo sedemdesetletnico, nadaljevanje razprave Jaka Mullerja »Razmišljanje o(b) Slovenkem knjižnem jeziku«, pisma med Francetom Pibernikom in Jožetom Snojem »Razmerja v sodobni slovenski poeziji«, esej Andreja Capuderja »Ob prevajanju Teilharda de Chardina«, esej Nika Koširja o okcitanski književnosti, članek Janeza Gradišnika »Mračne sile razkrinkane« in še marsikaj zanimivega in aktualnega.

SKOF JENKO PREDAVAL V TRSTU

V ponedeljek je govoril na sestanku Društva slovenskih izobražencev v dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti koprski škof Janez Jenko »o zadnji škofovski sinodi v Rimu«, na kateri je tudi sam sodeloval. Številno občinstvo je napeto sledilo zanimivemu predavanju, tembolj ker je znano, koliko polemik in komentarjev je vzbujala ta sinoda v javnosti, ker je obravnavala pereče probleme, kot je poudaril tudi škof Jenko.

Izšla je 2.-3. številka revije »Jezik in slovenstvo«. V njej se nadaljuje polemika o »beneško-slovenskem« oziroma starogorskem rokopisu.

Boris Pahor

MINI DNEVNIK

II.

Ne samo prelahko, ampak nečastno pa je zgrniti na Kocbeka odgovornost, ker se ni posrečilo tako sožitje krščanstva in komunizma, kakršno je Kocbek zagovarjal. »Odlični sogovorniki« Kocbekovi so bili vsi »odlično« stalinovsko usmerjeni, to so tisti »sogovorniki«, ki so dali obsoditi nedolžne deportirance, katerim po dveh desetletjih zdaj razveljavljajo obsodbe.

Kocbekovo obsodbo ne bo nihče seveda razveljavil, ker nihče ne more zahtevati obnovitve sodnega postopka, ki ga ni bilo. Namesto poštenega, čeprav zakasnelega popravka pa ob njem zdaj razkriva svoje komplekse prav ti, Jože — Evropejec!

O quam mutatus ab illo, ko si pisal o Camusu, ki te je »pretresel« z izjavo, da je umetnik »svoje življenje upravičil... če si nekoč prizna... da je... zrahljal ali zmanjšal suženjske vezi, ki vklepajo ljudi.« (Srečanja, str. 114.)

14. oktobra

Pogovor s prof. Samom Pahorjem. Med vožnjo v središče mesta. Na sodnijo mora. Pritožil se bo proti obsodbi. 1974. leta v Trstu obsodijo Slovenca, ker je zahteval od redarja, naj z njim govori po slovensko! A pri tem, pravim, smo krivi vsi, ker pustimo, da se posameznik junaško spoprijema s tem »demokracijskim« družbenim redom. Kaj pa Slovenska kulturno - gospodarska zveza? Kaj Slovenska skupnost? Slovenski prosveti? Slovensko planinsko društvo? Slovenski socialisti? Slovenski komunisti? Zakaj se vsa ta mreža organizacij ne odloči za realno dvojezičnost? Zakaj SKGZ »pozablja« na svojo revolucionarno izročilo? Zakaj pilatovsko pušča, da se sam bije Slovenec, ki jemlje zares njene nauke?

18. oktobra

Med sprehodom po gozdu raamišljam o ljubezni v naravi. Drevesa molčijo, a zato, da ne bi motila vezi. Zmeraj sem jih čutil kot zarotnike. Tisto pritlikavo drevje vrh Nanosa, spodaj pa pivška panorama kot izmerjen, uban pastel. Njeno telo v skladu s tiho zrelostjo presijane višine.

19. oktobra

Pogovor o slovenskem gledališču. Moja pripomba: Kako se je nekoč odgovorni predstavnik gledaliča pesniško šopiril, da bo povezava s socialistično stranko v Rimu odprla na stečaj vrata ministrstev itd.

Kljub tako »Intelligentnemu« sodelovanju z italijanskimi državnimi strankami zdaj gledališče prosjači kot bosopeta ciganka na p'čoniku.

Naj si tukaj prepisem z letečega lističa citat iz Jurčičevih spominov starega Slovenca: »Zato te opominjam, mladenič, zapiši si v spomin Vodnikove besede, ki pravi, da je Slovencu um dan in da si prebrisane glave. To pa si zapomni, da se boš trudil, da postaneš res prebrisan, ne pa da bi samo domišljal, da si, v resnici pa ne bi bil. Toliko mi-mogrede.«

20. oktobra

Končal sem *Zatemnitev*. Občutek zadoščenja. Vendar se že začenjajo pojavljati dvomi, ali so se mi poglavitna poglavja tako posrečila, kakor sem želel. Pustiti moram stvar ležati, da se omedi.

Veliko imam opraviti s tečajem za profesorje, ki bo v Livornu. Predavanja bodo na temo: *Kulturno-etnično-jezikovnih skupnosti v Italiji*. Sam sem la-

ni na tečaju o regionalnih kulturah v Raveni predlagal tak seminar o etničnih skupnostih. Prof. Piromalli, sin kalabrijske grške koiné, je želel, naj mu pripravi sestavni načrt. V začetku oktobra mi je zdaj pisal, da je bil moj predlog sprejet, poskrbeti pa da moram za predavatelje. Tako se zdaj dopisujem s predstavniki etničnih skupnosti od Piemonta do Kalabrije.

Nikoli več ne bom ničesar predlagal; in vsaki-krat sem moral sam iznesti, če ne, je padlo v vodo.

22. oktobra

»In zmeraj sem opazal, da narodi, ki jih drugi zatirajo, skrivajo nekaj, kar utegne biti resnična prihodnost.« Aragon v nekem intervjuju.

23. oktobra

Predvčerajšnjim so v dvorani v ulici Donizetti počastili Kocbeka za njegovo sedemdesetletnico. Poglobljen Rebulov prikaz, Kocbek je bral iz *Zemlje, Groze, Poročila* in druge pesmi. Vendar je komaj tedaj, ko je na koncu dodal nekaj strani iz eseja o usodi človekove družbe, njegov prihod dozorel v rodovitno dogodek.

Tragično je pri tem, da se od naših tako imenovanih levičarjev nihče za Kocbeka ne zmeni. S tem, da so se utaborili za svojimi okopi, so si že zagotovili zakladnico vseh kulturnih in političnih resnic.

Slovenski dnevnik je še posebno kratkoviden kakor krogi, katerih je g'asnik. Če se bo kje pojavil kak partijski človek, mu bo tržaški slovenski dnevnik posvetil stolpec svinca, Kocbekov prihod v Trst pa ni vreden niti toliko, da bi ga registriral karambol na Miramarskem drevoredu.

Delam red na svoji mizi. Očistiti jo moram, da bom imel več prostora za pisalni stroj. Najprej se moram rešiti odrezkov časnikov in revij.

(Dalje na 8. strani)

Po sestanku Ford-Brežnjev

(Nadaljevanje s 1. strani)

singer je dal razumeti, da niso izključeni omejeni in selektivni atomski napadi na sovjetske vojaške sile.

Atomska razorožitev

Kot rečeno, je bila glavna točka vrhunskega sestanka v Vladivostoku atomska razorožitev. O zadevi so v Ženevi pogajanja pod imenom SALT-2. O pospešenju teh pogajanj je že imel pogovore Kissinger, ko je bil oktobra v Moskvi. Sovjeti so stavili razne protipredloge zaradi različnih ofenzivnih sistemov Sovjetske zveze in Združenih držav ter je menda Washington pripravljen sprejeti le del teh protipredlogov. V bistvu gre za sklenitev desetletne pogodbe za nadzorovanje strateškega atomskega orožja. Seveda sta se Ford in Brežnjev omejila le na načelne stvari ter na razne proceduralne zadeve, da bi poslala nova navodila ameriškega in sovjetskega odposlanstvu, ki se pogajata v Ženevi. Pogodbo naj bi nato podpisali poleti prihodnjega leta, ko bo Brežnjev prispel na uradni obisk v Združene države.

Brežnjev in Nixon sta že leta 1972 v Moskvi podpisala petletno pogodbo o razoroževanju, ki nosi ime SALT-1. Več časa se že razvija polemika o kršitvah te pogodbe. Amerikanci pravijo, da Sovjeti skrivajo pred

opazovanjem ameriških umetnih satelitov gradbišča za atomske podmornice, gradijo pod zemljo rampe za medcelinske rakete ter spopolnjujejo premične radarje za protiraketno obrambo, tako da bi bilo vsako ameriško nadzorstvo nemogoče. Podobne obtožbe Sovjeti naslavlajo na Amerikance.

Bližnji vzhod

Glede Bližnjega vzhoda so Sovjeti dokaj nepopustljivi. Nasprotujejo tajni diplomaciji Kissingerja ter hočejo novo arabsko-izraelsko konferenco v Ženevi. Kissinger odgovarja, da bi bila v sedanjem položaju ta konferenca brez smisla ter je boljše postopno sklepanje sporazumov, ki naj vsaj ohranijo nadaljevanje mirovnega procesa, čeprav bo še dolg.

Kissinger je sklenil obiskati Peking, ker kitajski komunisti niso prav nič zadovoljni, da je 150 kilometrov od njihovih meja ameriško-sovjetski vrhunski sestanek. Kitajci so včasih celo trdili, da je Vladivostok njihov.

Kljub temu v Pekingu zagotavljajo, da je Kitajska prijateljsko razpoložena do Združenih držav in Japonske ter skuša čim bolj razviti trgovinske stike z njimi. Komentatorji pripominjajo, kako je slednje dejstvo tudi dokaz, da kitajski komunisti vsaj deset let še ne bodo imeli takšne atomske moči, da bi lahko izzvali Washington in Moskvo.

V zvezi z Bližnjim vzhodom poročajo, da so se menda tudi nekatere arabske države že naveličale palestinskega terorizma. To se je pokazalo ob zadržanju Egipta do treh arabskih teroristov, ki so preusmerili neko britansko potniško letalo iz Dubaya v Tunis. Egipčani so dali jasno razumeti Organizaciji za osvoboditev Palestine in njenemu voditelju Arafatu, naj po arabskem vrhunskem sestanku v Rabatu in po razpravi v Združenih narodih napravi red v svojih vrstah, ker terorizem škoduje tudi Palestincem samim.

Palestinsko vprašanje

Organizacija za osvoboditev Palestine je dosegla v Glavni skupščini Združenih narodov manjši uspeh, kot je pričakovala. Značilno je dejstvo, da se je vzdržalo o zadevni resoluciji kar 37 držav iz Evrope, Latinske Amerike in drugih delov sveta. Precejšnje število afriških in azijskih zastopnikov je izreklo svoje pomisleke, čeprav so glasovali za resolucijo.

Določeno število afriških in azijskih držav je skušalo doseči, da bi resolucija vključevala tudi pravico Izraela do obstoja. Sam Egipt in nekatere arabske države so skušali spremeniti besedilo resolucije, da bi nato zanjo glasovalo čim več odposlanstev. Organizacija za osvoboditev Palestine pa se je uprla spremembi prvotnega besedila. Tako resolucija ne govori o judovski državi, marveč samo o pravici Palestincev v Palestini ter tako daje razumeti, da Izraelci nimajo nobene pravice nad to zemljo.

Sodobno kmetijstvo

Prodaja kmetijskih pridelkov neposredno potrošnikom

Prodaja kmetijskih pridelkov na drobno oziroma neposredno potrošnikom s strani kmetovalcev je v teh časih naraščajoče draginja dobila velik pomen in je zato prav, da so tako pridelovalci kot potrošniki seznanjeni z vsebino zakona, ki ureja to vprašanje. Zakon z dne 9.2.1963, št. 59 omogoča namreč kmetovalcem, da prodajajo svoje pridelke naravnost potrošnikom. Zakon je torej ugoden tako za kmetovalce, ki se na ta način izognejo posrednikom in ki tako vnovičjo za svoj pridelek pravičnejšo ceno kot tudi za potrošnike, ki pridejo do nekoliko cenejšega pridelka, kateri je povrh bolj svež kot tisti na trgu.

Kdo sme prodajati?

Na osnovi omenjenega zakona smejo kmetijske pridelke prodajati tisti kmetijski pridelovalci, ki so jih pridelali na svojem posestvu. V poštev pridejo neposredni obdelovalci (lastniki in najemniki), vodje kmetijskih obratov in zadruga ter konzorciji pridelovalcev. Dovolj je, da v ta namen vložijo prošnjo v dveh izvodih na župana, ki jim je dolžan odgovoriti v teku 15 dni. V prošnji morajo navesti osebne podatke, velikost posestva, vrste pridelkov, ki jih želijo prodajati. Skupno s plošnjo morajo predložiti tudi kazenski list. Nujno je, da navedejo tudi stalen kraj, kje mislijo prodajati svoje pridelke. Ni nujno, da je to poseben prostor ali kiosk. Od leta 1964 dalje smejo kmetijski pridelo-

valci prodajati svoje pridelke ne samo v domači občini in v sosednih, temveč na celotnem državnem ozemlju.

Kaj se sme prodajati?

Zakon dovoljuje prodajo vseh pridelkov, to je ne samo svežih, ampak tudi predelanih, dovolj da niso tujega izvora. Predelava je možna samo v okviru posameznega obrata ali v okviru zadruga (pri združnih organizacijah). Zelo pomembno je, da kmetovalci vedo, da lahko prodajajo tudi predelane pridelke. Torej ne samo vino, temveč tudi klobase, sušene mesne proizvode, itd. Omenjeni zakon teži po tem, da kmetovalci prodajajo svoje pridelke neposredno potrošnikom in to na način, ki je za prodajo primeren (kar je posebno pomembno pri mesu). Kako naj sicer kmetovalec prodaja na drobno zaklano živino — samo v kosih in zakaj ne tudi v obliki, ki prodaji najbolj ustreza? Prav to točko, ki je bila večkrat vzrok sporov, je kmetijsko ministrstvo nedavno razčistilo in poudarilo izrecno možnost in upravičenost predelave mesa. S predelavo pridelkov je omenjena tudi možnost hranjenja proizvodov. To je pomembno posebno za zadruga, ki kmetijske pridelke predelujejo, shranjajo in nato prodajajo.

Na splošno ima torej vsak pridelovalec, posamezen ali združen v zadrugo možnost, da svoje pridelke proda naravnost potrošnikom. Pri tem bi lahko tudi izkoristil mož-

nost postavitve tabel na bližnjih cestah, ki bodo opozarjale ljudi. Predhodno mora pa plačati pristojbino, ki jo določa registrski urad. Ker zakon določa, da sme kmetijski pridelovalec prodati svoje pridelke samo na drobno, ni mogoče iz tega sklepati, da sme na osmicah prodajati npr. tudi klobase, ki bi jih potrošnik rad pojedel ob kozarcu vina. Kmetijski pridelovalec je v smislu zakona pooblaščen prodajati svoje pridelke, ki jih potrošnik le kupi, ne pa použije (izjema je vino na osmicah). To v toliko, da ne bi kdo v razlagi tega zakona šel predaleč. Sicer velja to le načelno, kajti kako žalostno bi bilo, ko bi na osmicah ne mogli ničesar dobiti za pod zob. V praksi je, glede osmic, prepuščeno uvidnosti in širokogrudnosti občinskih in finančnih služb.

Nega gorečk

Neka tržaška bralka bi rada vedela, kaj naj naredi pozimi z gorečkami. Prezimovanje gorečk ali conalk (Pelargonium zonale) je dokaj preprosta zadeva. Rastline pustimo take, kot so, jih torej ne obrežemo, še manj pa jim oskubimo liste. Skrbimo le za to, da prezimijo do zgodnje pomladi v prostoru, kjer ne bodo zmrznile. Pozimi zalivanje zelo omejimo. Zadostuje, da jih zalijemo enkrat na mesec. Marca jih postavimo spet ven. Poprej jih začnemo malo bolj zalivati. Preveč vlage ne prenesejo, ravno tako tudi ne prevročih mest na južnem oknu. V najhujši peki je zanje najboljša polsenca. Gorečke razmnožujemo s podtaknjenci, najraje julija ali avgusta, pa tudi prej kot tudi pozneje. Nekako 10 cm dolgi poganjki se lahko okorenijo v loncu s peščeno in šotasto prstjo. Pred uporabo pustimo potaknjence ležati 24 ur na zraku v senci, da se jim rezna mesta zasušijo.

Partija, ki sledi, bo prešla v šahovsko zgodovino. Z njo si je Karpov zagotovil zmago s tesnim 3:2 (ob 19 remijih) v dvoboju, ki ga usposablja za srečanje s svetovnim prvakom Fischerjem. Ni pa izključeno, da ji ne bo celo dolgoval samega naslova svetovnega prvaka. To se bo zgodilo v primeru, da bo Fischer še naprej kahal trmo in vztrajal pri svojih muhah, o katerih menimo, da so čudna mešanica psihološke vojne, navijanja cene in treme. S tem bi seveda prikrajšal ljubitelje šaha za poslastico, sebe pa za visoki naslov kakor tudi za zasluge pri širjenju šahovske igre, katere si sedaj lasti. Zato smo mnenja, da bo do vrhunskega srečanja kljub temu prišlo.

KARPOV - KORČNOJ (24. partija) Sprejeti damin gambit

1. Sf3, d5, 2. d4, Sf6, 3. c4, dc., 4. e3, g6, 5. Lc4, Lg7, 6. 0-0, 0-0, 7. b3, c6, 8. Lb2, Lg4, 9. Sbd2, Sbd7, 10. h3, Lf5, 11. Te1, Sb6, 12. Lf1, Se4, 13. Se4:

S potezo 13. Sh4 bi bila resda priložnost za splošno zamenjavo (cilj slehernega igranja na remi), obenem pa priložnost za težko predvidljive vmesne poteze, ki bi lahko na mah preobrnile situacijo. V tako tveganje se Karpov ne spušta. Varianta, ki jo za ta primer predlagamo, naj ilustrira kakšno skrito možnost v poziciji: 13. Sh4 Sd2, Sf5: Sf1, 15. Sg7: Se3, 16. Te3: (ne pa 16. Se6 zaradi 16. ... Sd1, 17. Sd8: Sb2: in črni zmaga) Kg7, 17. d5+ in 18. dc6, nakar bi bel dobil kmeta nazaj in ohranil minimalno prednost.

13. ... Le4, 14. Sd2 Lf5, 15. Tc1 (prepreči 15. ... c5) Tc8, 16. De2 Tc7,

17. a4, Lc8, 18. La3, Le6, 19. Dd1, Te8, 20. Se4, f5, 21. Sc5, Lf7, 22. Lb2, Sd7, 23. Sd3, Tc8, 24. b4, a5, 25. ba, Da5, 26. Lc3, Da7, 27. a5, c5, 28. Da4, Sb6, 29. Da1.

Edina poteza, ki belemu zagotovi kmeta. 29. Db5 se črni ubrani z 29. ... Sd5 in če sedaj 30. Sc5, sledi 30. ... Tc5, 31. Dc5: Dc5, 32. dc5: Sc3: in črni bi zmagal.

29. ... Sd5, 30. Sc5: Sc3, 31. Dc3: Remi.

OBČNI ZBOR ZSŠD

V nedeljo, 1. decembra 1974, bo v Gregorčičevi dvorani v Trstu redni občni zbor Združenja slovenskih športnih društev v Italiji. Začetek ob 9. uri.

Pred občnim zborom ZSŠDI

V nedeljo prireja Združenje slovenskih športnih društev v Italiji svoj 4. redni občni zbor, ki bo — kot zgleda — potekal v podobnem polemičnem vzdušju kot lanski, na katerem se je večina odločila za vstop v Slovensko kulturno gospodarsko zvezo. Dobro se še spominjamo, da je ta sklep povzročil celo serijo ostrih polemik in celo odstopov, tako da objektivno ni več moč govoriti, da bi Zveza predstavljala krovno organizacijo slovenskega športa v zamejstvu. Dotedanji predsednik Zveze prof. Bojan Pavletič je v predsedniškem poročilu 3. občnega zbora dokaj negativno ocenil težnjo nekaterih krogov, da se Zveza čimprej in kljub nasprotovanju mnogih klubov včlani v SKGZ, in pristavil, da nikakor ni moč razumeti naglice teh krogov, saj bo le zgodovina pokazala, če je bila ta naglica upravičena in predvsem komu je služila.

Zaradi vstopa v SKGZ se je število včlanjenih društev v Zyezi precej skrčilo, izstopila so društva z bogato športno in organizacijsko tradicijo in torej dragocenimi izkušnjami, ki bi prav gotovo lahko dobro služile Zvezi in njenemu delovanju. Morda bi se dalo temu oporekati, češ da je vstop v SKGZ stvar preteklosti, ki je torej že mimo nas in da je povsem negativno obujati stare polemike. Seveda ni naš namen, da bi obujali polemike iz preteklega leta, vendar je naša moralna dolžnost, da opozorimo občni zbor, ali točneje delegate, na vrsti odprtih vprašanj, ki zahtevajo nujnih sklepov in takojšnjih posegov. Upamo zato, da v poročilih ne bo zgolj suhoparnih števil in sa-

mopohval ob uspehih proslavah 50-letnice Zveze. V prvi vrsti pričakujemo, da bo odbor podal jasno analizo delovanja, kajti le s pomočjo te analize bomo lahko odgovorili na vprašanje, če je bil vstop v SKGZ pozitiven ali negativen. So imeli torej prav krogi, ki so zatrjevali, da bo z vstopom v SKGZ konec vseh številnih problemov slovenskega zamejskega športa, ali pa oni, ki so izstopili iz Zveze, da ne bi bili soodgovorni za novo politiko, vezano na SKGZ, in so trdili, da se bo vsem vprašanjem in problemom, ki bodo še nadalje ostali odprti, pridružil še nov: politične odvisnosti od SKGZ.

Pred tedni pa smo tudi že nakazali možnost, da se bodo delegati na občnem zboru pri šesti točki dnevnega reda (spremembe statuta) morali odločiti, ali za dosledno izvajanje veljavnih pravil, in torej tudi kazni, ali pa za spremembo in prilagoditev nekaterih členov, ki jih društva v veliki večini ne spoštujejo. Ne gre samo za dosledno uporabo slovensčine v odborih in na igriščih, za vzgojo članov v narodnem duhu, pač pa tudi za vprašanje amaterstva. Če se je Mednarodni olimpijski odbor pred nedavnim odločil, da bistveno spremeni člen 27. olimpijskega pravilnika, ki govori o položaju športnika-amaterja, tedaj bi veljalo resno preučiti to vprašanje tudi pri nas. Velja več visoka uvrstitev na končni lestvici nogometnega prvenstva s honoriranimi igralci, ali pa povprečna uvrstitev z igralci, ki trenirajo in igrajo v nedeljo edinole iz veselja do športa in družbe?

MINI DNEVNIK

(Nadaljevanje s 6. strani)

Odrezke iz Primorskega dnevnika, 29. IV. o Edvardu Kocbeku v *Pešniških listih*. Poleg drugih podatkov nepodpisani poročevalec pravi, da so Kocbekovi »svetovnonazorski pogledi... nepomirljivo trčili ob koncepte slovenske marksistične misli in družbenega razvoja kot rezultata globokih revolucionarnih sprememb, ki jim je slovenski narod odprl pot s svojim zmagovitim narodnoosvobodilnim bojem.«

Vsekakor zavito in zvito però, resnica pa je, da so Kocbekovi »svetovnonazorski pogledi« ostali zmeraj isti, tako pred bojem, med bojem in po njem, zato niso njegovi pogledi ob ničemer »trčili«, ampak je »trčila« vanj oblast, ki je njegove »pogled« prej upoštevala, potem pa se jih znebila.

Če ne maraš ali ne moreš povedati resnice, kaj ni bolj pošteno, da molčiš?

26. oktobra

Nazadnje mi je prijatelj priskrbel knjigo Karla Štajnerja *Sedem tisoč dni v Sibiriji*. Ker sem bral podlistek v »Delu«, sem želel spomine imeti. Izdal jih je »Globus« v Zagrebu, natisnilo pa je knjigo Delo. Petstosedemdeset strani v knjigi velikega formata, ki je neverjeten dokument o sovjetskih taboriščih.

Delo bi bilo potrebno prevesti, vprašanje pa je ali se bo to lahko zgodilo. Še dobro, da je pravčasno izšlo 1971. leta! Zdaj ne bi. Saj se je Cankarjeva založba odrekla izidu knjige *Izobčeni izbrisani* Roberta Conquesta, ki bi morala iziti v zbirki Bios 72.

27. oktobra

Slovenska država v svoji junijsko-juljski številki objavlja uvodnik Mirka Geratiča. Nekje piše: »V Sloveniji je nestrpnost pred vojno rodila žalostne posledice Slovenski voditelji niso znali na neka način najti pota do skupnega sodelovanja in ohraniti slovensko enotnost v borbi proti okupatorju.« In potem: »Ne dolgo tega sem govoril z nekom, ki ima doktorski naslov. Je novo naseljenec. Rekel mi je: 'Slovenci hočemo biti bolj papeški kot papež sam. Če mi takozv. klerikalci leta 1945 dobili v Sloveniji oblast, bi ravno tako klali kakor komunisti. Krvavo bi se maščevali.' Jaz pa sem dostavil: 'Bog nas je pognal v zdomstvo zato, da to prepreči... Nismo se namreč prav nič naučili od preteklosti!«

(Nadaljevanje sledi)

pohištvo

VABIMO cenjene odjemalce naj obiščejo **NOVO TRGOVINO S POHIŠTVOM** v Ulici Castaldi 3 v Trstu - Tel. 762966 (pri Trgu Garibaldi).

OGLEDALI si bodo med drugim edino razstavo na Tržaškem vseh vrst izdelkov z **na ne TOVARNE MEBLO** (kmečke dnevne sobe, skrinje, kmečki kati itd.) in velik izbor kuhinj Podjetja CUMINI.

KOZMAN